

Hamlet în avanpremieră clujeană

La aproape trei decenii de la spectacolul cu *Visul unei nopți de vară*, la Teatrul Național din Cluj, pe care atunci îl conducea în calitate de director, „meșterul” Vlad Mugur ne-a oferit încă un vis în miez de vară – *Hamlet* – în anul când capodopera împlinește patru secole de existență. Într-un decor „de șantier”, simplu și aspru (Helmut Stürmer), albul-cenușiu și griurile pun în evidență expresivitatea unelor șocante a costumelor (Lia Manțoc), amestec de epocă îndepărtată și frustă modernitate, cu surprinzătoare note ironice sau parodice. Aflați în sală la cel de-al treilea gong, câțiva interpreți ating cu delicată tandrețe palmele spectatorilor, ca într-o secretă comuniune „bioenergetică”, pregătind terapeutic ceremonialul ce urmează să înceapă. Dar, surprinză! Pe scenă, primele replici fac obiectul unei „lecturi”, la care participă personajele din „garda de noapte” de la Elsinore. Această lectură, ce ne reamintește în memorie savoaarea celebrului text, este brusc „lovită” de teatru prin întâlnirea cu Hamlet și apariția Duhului. Vom asista, apoi, la interferențe între „citatul” shakespearian, teatrul propriu-zis și momentele de exaltare, la un *glissando* iscusit de la tragic la comic sau grotesc, în care

filonul „tradițional” este confiscat de felurite ambiguități de comportament. Nici o asemănare, aici, cu protestul dezlănțuit al „tinerilor furioși” sau cu universul mișcării hippie de acum câteva decenii. Pe de altă parte, nu ne aflăm în zona anormalității clinice. Este o permanentă „alunecare în nebunia lumii noastre” (cum spune regizorul), de care ne ciocnim la tot pasul, pe stradă și în autobuz, la serviciu sau acasă. O nebunie care ne încearcă sau ne contaminează, așa cum se întâmplă în spectacol cu Ofelia, împinsă de haosul din jur spre demență și sinucidere. Este însăși dorința bolnăvicioasă a prințului Hamlet de a supraviețui răului lăuntric și exterior, de a se comporta „normal”, după chipul și fapta celorlalți, dorință percepută însă de aceștia ca nebunie. Scene de o cutremurătoare măreție tragică, precum înmormântarea Ofeliei, duelul dintre Hamlet și Laertes, confruntările protagonistului cu Ofelia și cu Regina, sunt subordonate și ele mariajului dintre mișcările aspre, spontane, aparent incontrollabile, pe de o parte, și, pe de altă parte, gestul conceptualizat, integrat unui veritabil ceremonial, în care sugestia plastică depășește prin forță persuasivă acțiunea propriu-zisă, unele situații

însoțindu-se, când și când, cu discrete și expresive impulsuri melodice (Adrian Pop).

Marele câștig pentru spectacol și trupa clujeană îl reprezintă Sorin Leoveanu, interpretul lui Hamlet, prin vigoarea și veridicitatea exprimării, precum și printr-o pilduitoare

Sorin Leoveanu,
în rolul titular

foto: Nicu Cherțiu

disciplină profesională. Tot cu argumentul tinereții se înfățișează și cuceresc aplauzele publicului Luiza Cocora în Ofelia, Elena Ivanca în Gertude și Bogdán Zsolt (distribuit alternativ cu Vlad Zamfirescu) în Claudius, în vreme ce mai vârstnicii lor colegi Anton Tauf (un Polonius convingător atât în malversațiuni, cât și, mai ales, în umorul său deliberat sau involuntar), Melania Ursu (Marcellus, Actor Rege) și Miriam Cuiub (Actor Regină și Clovn Gropar) ne dovedesc încă o dată că la Naționalul clujean au fost și mai sunt profesioniști care, într-un dialog bine orchestrat cu „noul val”, pot reaminti teatrul la faima de odinioară.

Iată primele gânduri, după avanpremieră, ale unor „vinovați” de aplauzele ce au răsunat aproape jumătate de ceas:

Vlad Mugur: Am estompat unele pasaje mai puțin relevante, în avantajul celor esențiale, cu care nădăjduiesc să fi reușit a mă adresa

Sorin Leoveanu (Hamlet) și Luiza Cocora (Ofelia)

foto: Nicu Cherțiu

vremii noastre. Mă bucur că am putut să merg pe „cartea” tinerilor, ca acum 40 de ani, la acel Hamlet craiovean cu Cozorici în rolul principal. M-a preocupat în special pregnanța acestui teatru, a caracterelor și a mecanismelor alunecării în nebulie. A doua bucurie mi-a dat-o reacția publicului.

Bogdán Zsolt: Cineva spunea, pe bună dreptate, că este un sfâșietor spectacol al mizeriei. Un spectacol foarte greu! Trecerea de la lectură la teatrul propriu-zis seamănă cu decolararea unui avion. Cere îndemănare, curaj și rigoare. Cred că până la premieră încă mai pot câștiga ceva pentru adevărul personajului. Altfel, ce să zic? Pe mine m-a terminat acest spectacol.

Luiza Cocora: Cel mai incitant este modul cum te conduce regizorul pe acest drum, oferindu-ți senzația și bucuria că tu însăși ai descoperit calea reușitei. După ce ies din joc, în scena înmormântării, condusă prin sală de Groparul-Clovn, fug repede în culise ca să mai prind ceva din ce se întâmplă. Niciodată n-am fost atât de puternic electricată de tensiunea ce se naște în personaje, ca în acest uluitor final de spectacol.

Elena Ivanca: Conștiința crimei, vintoria mai veche a unui adulter și stre-

Anton Tauf (Polonius) și Luiza Cocora (Ofelia)

sul produs de iubirea pentru Hamlet o fac pe Regină să cedeze, adică să naufragieze între beție și nebulie. Pe cât de dificilă e partitura, pe atât de fascinantă este simplitatea la care dorește regizorul să ajungem. Cred că exaltările, acele ieșiri din normalitate pe care le pune în valoare spectacolul, fac parte integrantă și ele din viața noastră. Este un spectacol care te subjugă nu numai emoțional, ci mai ales intelectual, te provoacă!

Sorin Leoveanu: Cred că aș putea scrie o carte după ce am lucrat cu „meșterul” acest spectacol! Acum, la doar cinci minute de când am ieșit din scenă, ce pot zice? Mă bucur dacă am reușit să-i răsplătesc încrederea. Cred, însă, că domnia sa Vlad Muger este cea mai mare bucurie a acestui spectacol.

Ion Parhon

Sf flash

Casa de pe lac

Într-un decor agreabil, mângâiați de briza de pe lacul Floreasca, am răspuns, la început de iunie, chemării UNITER de a fi martori la prezentarea spațiului unde – cât de curând posibil – se va înălța o casă de odihnă destinată membrilor vârstnici ai celor șase uniuni de creație ale artiștilor din România. Acesta este un vis mai vechi: în cartea **Am ales teatrul**, marea actriță Maria Filotti regreta faptul că nu exista o casă de retragere pentru artiștii în vârstă.

Terenul – un hectar cu deschidere de 50 de metri spre lac – a fost obținut încă de anul trecut pentru construirea Casei Artiștilor Pensionari. Între timp, s-a propus ca titulatura viitorului edificiu să se schimbe în Casa Seniorilor – veșnic tineri, iar acțiunea la care am fost invitați s-a desfășurat sub denumirea Seniorii Cetății. La întocmirea planurilor lucrează cei mai valoroși arhitecți ai Primăriei, cărora li se adaugă, din partea UNITER, Liviu Ciulei și Paul Bortnovski.

Construcția efectivă va începe când vor exista fonduri suficiente (deocamdată, proiectul dispune de 4,3 miliarde de lei), dar nu mai târziu de anul viitor, după cum

promite primarul general al capitalei. Se intenționează ca această casă să fie gata în cel mult doi ani, urmând să fie dată în folosință pe etape.

Întâlnirea de pe malul lacului a coincis cu finalul carnavalului organizat de Primăria capitalei (1-9 iunie 2001), conceput ca un „maraton” în care cetățenii au avut ocazia să vadă artiști din toate genurile.

Spectacolele din Piața Constituției au dovedit, prin amploare, că un oraș poate fi readus la viață prin creații săi.

După discursuri, pe scena improvizată a avut loc un mini-spectacol. Dacă luările de cuvânt ale lui Traian Băsescu și Ion Caramitru au botezat oficial locul, spectacolul ad-hoc a constituit, într-un fel, botezul lui artistic. Sperăm să nu treacă mult până ce asemenea manifestări vor avea și un acoperiș. Când proiectata clădire se va realiza, Bucureștiul se va mai apropia puțin de fizionomia unui oraș în care să fii mândru că locuiești.

Daria Dimiu